

Sygn. akt: I C 482/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2020 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Łucja Oleksy-Miszczyk
Protokolant:	sekretarz sądowy Wioleta Motyczka

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2020 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa P. A.

przeciwko K. A.

o zapłatę

- 1) zasądza od pozwanej K. A. na rzecz powoda P. A. kwotę 102.671,50 (sto dwa tysiące sześćset siedemdziesiąt jeden 50/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 5 września 2019 roku;
- 2) w pozostałej części powództwo oddala;
- 3) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 9.129,40 (dziewięć tysięcy sto dwadzieścia dziewięć 40/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Łucja Oleksy-Miszczyk

Sygnatura akt I C 482/19

UZASADNIENIE

Powód P. A. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej K. A. kwoty 118.444,- zł z odsetkami od dnia wniesienia pozwu. W uzasadnieniu wywodził, że dochodzona pozwem kwota stanowi równowartość faktur zapłaconych przez powoda na rzecz kontrahentów handlowych pozwanej, przy czym zapłata ta nastąpiła bez podstawy prawnej.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa. Nie kwestionowała dokonania przez powoda zapłaty załączonych do pozwu faktur, natomiast podniosła, że jedna z faktur nie obciążała pozwanej. Niezależnie od tego wywodziła, że powód prowadził przedsiębiorstwo pozwanej na zasadach pełnomocnictwa. W ramach tych czynności pobierał na swoje prywatne konto należności od jej kontrahentów i z tych należności nie rozliczał się z pozwaną. Nie można w tej sytuacji mówić o tym, że pozwana bezpodstawnie wzbogaciła się na skutek dokonania zapłaty faktur przez powoda.

Sąd ustalił co następuje:

Strony był małżeństwem. W małżeństwie od 2 października 2012r. obowiązywał ustrój rozdzielności majątkowej (umowa majątkowa małżeńska k. 116). Każda ze stron prowadziła działalność gospodarczą, przy czym pozwana pod firmą (...) (wydruk CEIDG k. 9). W czasie trwania małżeństwa znaczną część czynności związanych z prowadzeniem firmy (...) wykonywał powód na zasadach pełnomocnictwa. Pozwana w zasadzie nie ingerowała w sposób zarządzania przez niego firmą i nie miała co do tego żadnych zastrzeżeń. Niejednokrotnie należności firmy (...) wpływały na konto osobiste powoda, z tego konta były regulowane również zobowiązania związane z działalnością gospodarczą, a także pobierane środki przeznaczone na utrzymanie rodziny.

Powód wobec ograniczenia mu dostępu do dokumentacji (...), co nastąpiło w kwietniu 2017r. został faktycznie odsunięty od możliwości zarządzania firmą.

Strony rozwiodły – wyrok rozwodowy zapadł w dniu 20 października 2017r. i stał się prawomocny z dniem 11 listopada 2017r. (odpis wyroku k. 15).

W okresie od października 2017r. do grudnia 2018r. powód uścił szereg zobowiązań ozwanej wynikających z prowadzenia przez nią działalności gospodarczej w ramach firmy (...), tj.:

- w dniu 22 grudnia 2017r. kwotę 5.793,90 zł na rzecz (...) Spółka z o.o.,
- w dniu 27 grudnia 2017r. kwotę 1.143,04 zł na rzecz (...) Spółka z o.o.,
- w dniu 16 stycznia 2018r. kwotę 13.869,42 zł tytułem należności wynikającej z umowy leasingu samochodu a rzecz (...),
- w dniu 15 maja 2018r. kwotę 1.879,- zł tytułem należności wynikającej z umowy leasingu samochodu a rzecz (...),
- w dniu 30 października 2017r. kwotę 2.400,- zł na rzecz E. ,
- w dniu 7 czerwca 2018r. kwotę 59.276,- zł na rzecz (...) M. P. (1),
- w dniu 16 kwietnia 2018r. kwotę 2.200 zł tytułem należności wynikającej z umowy leasingu samochodu a rzecz (...),
- w dniu 3 listopad 2017r.. kwotę 3.809,16 zł. na rzecz (...) Spółka z o.o.,
- w dniu 30 października 2017r. kwotę 3.400 zł na rzecz (...) Spółka z o.o.,
- w dniu 9 lipca 2018r. kwotę 8.900,- zł tytułem należności wynikającej z umowy leasingu samochodu a rzecz (...)

(dowody przelewu i faktury k. 11-15 i 18-29).

W dniu 24 października 2017r. powód opłacił kwotą 15.749,- zł fakturę wystawioną na nabywcę (...) Spółka z o.o. przez (...) A. K.. Zobowiązanie ujęte w fakturze nie było zobowiązaniem pozwanej (potwierdzenie przelewu i faktura k. 16,17).

Powód uścił opisane wyżej należności w okresie kiedy nie zarządzał już działalnością gospodarczą pozwanej. Uczynił to celem zapewnienia płynności finansowej firmy (...) oraz utrzymania jej relacji handlowych z kontrahentami, kierując się przy tym zamiarem zapewnienia bezpieczeństwa pozwanej i wspólnym dzieciom stron. Działania powoda nie były przysporzeniem pod tytułem darmym. Rozliczenie tych płatności miało być przedmiotem dalszych ustaleń stron przy czym strony od 2017r. prowadziły negocjacje co do rozliczenia w ramach nabycia przez powoda praw z umowy leasingu samochodu zawartej między pozwaną w ramach (...), a (...) GMBH Spółka z o.o. Oddział w Polsce (informacja o przyczynach niedokonania cesji k. 96, umowa leasingu k. 98 i nast.) oraz w ramach nabycia przez powoda nieruchomości magazynowej, w której prowadzona była działalność (...). W ramach tych negocjacji strony wstępnie ustaliły, że powód nabędzie prawa z umowy leasingu samochodu, a w konsekwencji przejmie ten samochód na własność, co skompensuje poczynione przez niego wydatki na poczet uregulowania zobowiązań pozwanej wynikających z umowy leasingu, a pozostałą część wydatkowanych przez niego kwot strony rozliczą

w ramach umowy sprzedaży nieruchomości. Sprzedaż dokonana miała być przez pozwaną na rzecz powoda, a cena nieruchomości miała zostać obniżona o kwotę należności uregulowanych przez powołaną rzecz kontrahentów pozwanej. Na poczet zakupu nieruchomości powód wpłacił zaliczkę w wysokości 110.000 zł. Rozmowy w przedmiocie tego rodzaju rozliczeń strony zaczęły prowadzić już w 2017r. Ostatecznie nie doszło ani do przeniesienia na rzecz powoda praw z umowy leasingu, ani do sprzedaży na jego rzecz nieruchomości. Nie doszło zresztą też do zwrotu wpłaconej przez niego na ten cel zaliczki. Strony nie zawarły żadnej umowy, która stanowiłaby podstawę dokonanego przez powoda na rzecz pozwanej przysporzenia, ani nie zawarły żadnej umowy, która dokonywałaby rozliczenia tego przysporzenia.

Pozwana stoi na stanowisku, że zobowiązania jakie powód ma wobec niej z tytułu bezpodstawnego pobierania przez niego od kontrahentów firmy (...) należności w gotówce oraz wpłat na jego kont osobiste, przewyższają jej zobowiązanie względem powoda. Do dnia wyrokowania nie złożyła jednak powodowi oświadczenia o potrąceniu, ani nie podjęła żadnych kroków prawnych zmierzających do odzyskania środków jakimi w jej przekonaniu powód wzbogacił się jej kosztem.

Opisany wyżej stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane wyżej dowody z dokumentów, a także wezwania do zapłaty k. 52 i nast., faktury k. 58 i nast., dowody wpłat k. 82 i nast., oświadczenie P. A. K. 92, zestawienia transakcji bankowych k. 234 i nast. zeznań świadków B. M. k.227, P. K. k. 295 oraz przesłuchania stron k. 295 i nast.

Świadkowie D. B., P. B., D. J., R. B., R. F., K. S., R. O. i M. P. (2) nie mieli żadnych informacji istotnych dla sprawy.

Okoliczności, które miały znaczenie dla rozstrzygnięcia, takie jak fakt zapłaty przez powoda wskazanych w pozwie należności, brak jakiegokolwiek umowy zobowiązującej powoda do zapłaty tych należności, a także brak jakiegokolwiek późniejszego rozliczenia dokonanej przez powoda zapłaty nie były między stronami sporne.

Sąd zważył co następuje:

Jedną ze wskazanych w pozwie transakcji, a mianowicie dokonana w dniu 24 października 2017r. zapłata 15.749,- zł za fakturę wystawioną przez (...) A. K. nie została dokonana przez powoda, ani też nie stanowiła przysporzenia na rzecz pozwanej.

Pozostałe objęte pozwem przelewy stanowiły zapłatę należności pozwanej, powstałych w ramach prowadzonej przez nią działalności gospodarczej wobec jej kontrahentów i firmy leasingowej. Poza sporem jest, iż zapłaty dokonał powód i że zapłata ta stanowiła przysporzenie na rzecz pozwanej. Okoliczności sprawy wskazują, że powód dokonał zapłaty nie będąc do tego uprzednio zobowiązany. Niemniej strony od początku przyjmowały, że nie jest to przysporzenie pod tytułem darmym i już od 2017 r. tj. co najmniej od czasu kiedy sporne należności były realizowane, strony negocjowały sposób rozliczeń, który miałby kompleksowo obejmować wszystkie ich wzajemne roszczenia. Ostatecznie do rozliczeń tych nie doszło.

Dokonując zapłaty zobowiązań pozwanej powód doprowadził do ich wygaśnięcia. Jego działanie nie spełniało jednak przesłanek subrogacji z art. 518 k.c., tj. powód nie wstąpił w prawa zaspokojonego wierzyciela, a jedynie nabył roszczenie o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia (por. Kodeks cywilny. Komentarz, red. M. Załucki, wyd.2 , teza 3 do art. 518; za Legalis).

Zgodnie z art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe do zwrotu jej wartości. Szczególną postacią bezpodstawnego wzbogacenia jest świadczenie nienależne (art. 410 § 1 i 2 k.c.).

Powód spłacając dług pozwanej nie będąc do tego zobowiązany, doprowadził do bezpodstawnego wzbogacenia pozwanej jego kosztem. Jako, że świadczenie powoda miało charakter pieniężny, jego wartość jest równa uiszczony przez powoda kwocie. Okoliczności sprawy nie wskazują aby wolą powoda było dokonanie jakiegokolwiek przysporzenia pod tytułem darmym. Przywoływana przez niego motywacja przejawiająca się chęcią udzielenia pomocy

finansowej małżonce i dzieciom, nie przesądza iż nie oczekiwał on zwrotu lub innej formy rozliczenia wydatkowanych kwot. Ponieważ do takiego rozliczenia nie doszło powód ma podstawy do formułowania roszczeń w oparciu o przepis art. 405 k.c.

Wywody pozwanej dotyczące istnienia po stronie powoda zobowiązań wynikających z przyjmowania należnych jej w ramach prowadzonej działalności gospodarczej środków na rachunek prywatny są bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Poza sporem jest, że strony nie były związane żadną umową, na podstawie której powód zobowiązałby się uzyskać w ten sposób środki zwrócić, ani nie wyrażał woli dokonania ich zwrotu (zaprzecza aby został wzbogacony twierdząc, że przeznaczał je na zobowiązania wynikające z działalności gospodarczej pozwanej i potrzeby rodziny), a zatem dokonanej przez powoda zapłaty nie można traktować jako zwrotu tych środków. Niezależnie od tego ewentualnie przysługująca pozwanej wierzytelność z tego tytułu nie była przedmiotem potrącenia. W tych warunkach zarzuty pozwanej nie mają znaczenia dla oceny roszczeń powoda ani ich wysokości.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd w oparciu o przepis art. 405 k.c. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 102.61,50 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu. Orzeczenie o odsetkach oparto o przepis art. 481 § 2 k.c.

Żądanie w zakresie zapłaty w kwocie 15.749,- zł za fakturę wystawioną przez (...) A. K. oddalono jako nie stanowiące korzyści pozwanej.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o przepis art. 100 k.p.c., przyjmując że powód utrzymał się ze swoim żądaniem w 87%. Łącznie koszty procesy wynosiły 16.720 zł i złożyły się nań opłata od pozwu w kwocie 5.923,- zł oraz koszty zastępstwa procesowego po 5.400 zł po każdej ze stron i 17 zł uiszczone tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

SSO Łucja Oleksy-Miszczuk